

– Dom svekker reserv

To kristne briter tap i Den europeiske menneskerettsdomstolen kan få konsekvenser for norske legers reservasjonsrett.

BIRGIT OPHEIM
TORE HJALMAR SÆVIK
redaksjonen@dagen.no

Samlivsveilederen Gary McFarlane ble oppsagt etter at han motsatte seg å gi seksualterapi til homofile par, mens dommerfullmektig Lillian Ladele måtte slutte i jobben fordi hun ikke ville forestå partnerskapsinngåelser for homofile par. Begge klaget sakene sine inn for domstolen i Strasburg fordi de mente de hadde rett på samvittighetsfritak, noe de ikke vant fra med i det engelske rettssystemet. Tirsdag ble det kjent at de ikke fikk medhold i EMD heller.

– Urimelige oppsigelser

Direktør ved International Law and Policy Institute i Oslo, Njål Høstmælingen mener dommen svekker norske legers mulighet til å reservere seg mot å henvise til abortinngrep.

– I Norge mener man det er en oppgave som en lege er pålagt å utføre. Kan man ikke gjøre dette, får man finne seg andre oppgaver, sa han til Dagen tirsdag.

Olav Magnus Fredheim, styreleder i Norges kristelige legeförening (NKLF) tolker ikke dommen på samme måte. Han mener ikke at ethvert ønske om reservasjonsrett har sin berettigelse. Det må være en dyp samvittighetskonflikt involvert, som ved spørsmål om liv og død eller barns rett til å vokse opp med sine biologiske foreldre.

– I dette tilfellet handler det om en vil drive rådgivning overfor noen i en bestemt livssituasjon. Denne samvittighetskonflikten er mildere enn å avslutte et liv, sier han til Dagen.

Han presiserer at sakene i Den Europeiske Menneskerettsdomstolen ligger utenfor det NKLF tar stilling til siden leger ikke er involvert.

– Mitt umiddelbare inntrykk er likevel at dette ikke er saker som

ville fylt de kriterier som vi har foreslått, sier han.

Frykter presedens

Jurist og stortingsrepresentant Hans Olav Syversen (KrF) er litt mer foruroliget over dommen.

– Man lar statens styringsmyndighet få forkjørsrett over samvittigheten til den enkelte, sier Syversen til Dagen.

Alle muligheter i det norske rettssystemet må være uttømt før en sak skal kunne prøves for EMD. Foreløpig har legers reservasjonsrett vært behandlet av en norsk domstol. Hvis en eventuell sak ikke skulle føre fram her og blir klaget inn for EMD, forventer Syversen at dommerne vil ta avgjørelsen i de britiske sakene med i domsgrunnlaget. Likevel har han et håp om at samvittighetsfriheten vil veie tyngre i spørsmål som har med liv og død å gjøre.

Styremedlem Gunhild Felde i Foreningen for Helsepersonells Reservasjonsrett framholder at staten allerede har gitt juridisk anerkjennelse for at abort er et etisk dilemma.

– Man har gitt gynekologer reservasjonsrett mot å delta under abortinngrep, sier hun til Dagen.

Felde synes det er skuffende at EMD ikke har innvilget arbeidstakere samvittighetsfrihet i de aktuelle sakene fra England. Samtidig minner hun om at Europarådets parlamentarikerforsamling i en resolusjon fra 2010 slår fast at ingen måtte bli diskriminert fordi de ikke ville bidra til en abort.

Fortsetter kampen

Kampen for norske legers reservasjonsrett vil uansett fortsette. Kommende tirsdag holdes et møte på Stortinget med temaet «Samvittighetsfrihet og reservasjonsrett i et demokratisk, pluralistisk samfunn». Blant deltakerne er helse- og omsorgsminister Jonas Gahr Støre og lagmann, og tidligere dommer ved EMD, Hanne Sophie Greve.

Striden om reservasjonsretten blusset opp igjen etter at Helse- og omsorgsdepartementet i oktober 2011 sendte ut et rundskriv der det ble slått fast at leger ikke kan nekte kontroversielle behandling, som å henvise til abortinngrep og

SVEKKELSE: Menneskerettighetseksperter Njål Høstmælingen mener samvittighetslegenes mulighet til å vinne fram er svekket etter tirsdagens dom i EMD. FOTO: JOHN SOLSVIK

FAKTA

Kristen trosfrihet prøvd i EMD

- ▶ Fire kristne briter klaget sakene sine inn for Den Europeiske Menneskerettsdomstolen fordi de mente de ble diskriminert på arbeidsplassen.
- ▶ Nadia Eweida, ansatt hos British Airways, og sykepleieren Shirley Chaplin og ble nektet å gå med kors, angivelig fordi det utgjorde en risiko for helse og sikkerhet
- ▶ Samlivsrådgiver Gary McFarlane og dommerfullmektig Lillian Ladele ble oppsagt fordi de bad om fritak fra henholdsvis å gi sexråd til og forestå partnerskapsinngåelse for homofile.
- ▶ Bare Eweida fikk medhold i EMD

kunstig befruktning for lesbiske. Forsvarerne av reservasjonsretten mener dette er en innstramning som krenker samvittighetsfriheten. DAGEN

SAMVITTIGHETSFRIHET: Den Europeiske Menneskerettsdomstolen mensitt arbeid. Forkjempere for de såkalte samvittighetslegene er uenige om

Vatnar Leirsted

Stedet er godt egnet til leir, kurs, menighetsturer og andre aktiviteter. Vi er sentralt plassert i Lifellområdet like ved Bø Sommerland.

Ønsker du å leie hele eller deler av stedet?

Ta kontakt med Trond Olstad på telefon: +47 95 96 97 52 eller e-post: trond.olstad@oefas.no

www.vatnarleirsted.no